

ord – eller et lidt hurtigt spring hen over et vigtigt ord: Mor, for eksempel. Man mærker det. Meget tit gik folk uden om den varme grød, når de ringede ind. De talte om problemer, som viste sig slet ikke at være det virkelige problem: Jeg har det ikke så godt i skolen, og det går skidt i matematik ... så sad Tine der og sagde: Ved du hvad? Det er jo noget med din far. Du savner ham jo. Og så var det rigtigt. Vi andre sad og kiggede på hinanden: Hvordan satan kunne hun ramme dét? Det var helt uhyggeligt nogle gange. Så kiggede vi på Tine, der sad der i lyskeglen. Teknikerne måbede også. Jeg tror ikke på alt det overnaturlige, men der var altså noget i æteren med hende.»

Erik Valeur fik et meget nært forhold til Bryld og kom ofte i hendes hjem på Frederiksberg. Han boede hos Bryld-familien i vanskelige tider, og da han sammen med sin familie flyttede til Jylland i 1994, stod der altid en seng klar til ham, når han kom til København.

»Sådan var hun også at snakke med privat. Jeg har også hørt fra tonsvis af journalister, der har interviewet hende, at det endte med at være hende, der interviewede dem: Hvad med dig? Ikke nyfigent, hun bevægede sig bare ind på én. Hun var interesseret på en måde – ægte, ægte, ægte – som kun ganske få mennesker er det. Og her kunne det også være helt uhyggeligt, når hun gennemskuede, hvad man gik og tumlede med. Jeg kender kolleger – hårdhuede journalister, der havde været med til at vælte den ene minister efter den anden – som havde været med ude hos hende, og som ikke længere turde besøge hende: Nej tak, jeg tror, jeg skal hjem. Hun spurgte til folk, og hun ramte lige ned på de ømme punkter. Indimellem kunne det da også blive lidt skærsildsagtigt, skulle jeg hilse og sige. Jeg har selv prøvet det i forbindelse med kærestesorger og andre ting, hvor man måske mest har lyst til bare at sidde og spise kylling. Så måtte man tage 20 minutter, hvor hun skar helt ind.«

DET er 15 år siden, at Erik Valeur under en ferie i Portugal begyndte at digte nogle af personerne i *Det syvende barn* frem. Forinden havde han gennem flere år forsøgt at lave historien som journalist, men måtte opgive, fordi oplysningerne om bortadopterede børn er helt spærrede. Hvilket han finder helt rimeligt.

Til gengæld har Erik Valeur været glad for romanformen, så han kunne runde historien og dens skæbner af, dybt og nuanceret. Oplagte skurke viser sig ikke at være det. Og

omvendt. Han har dog ikke kunnet afholde sig fra grov satire, når det gælder tv-journalisters arbejdsmetoder i romanen.

»Jeg har set det indefra, og jeg har faktisk altid haft det ret dårligt med tv-journalistik. Tv har nogle indbyggede krav i sig, så det gerne bliver enestående firkantet og dumt. Og det frygtelige er jo, at de mennesker, som laver det, også ender med at blive enestående firkantede og dumme. I hvert fald en del af dem. Det smitter jo af: Hvis man i årevis har lavet ting i klodser, sådan helt forenkledede flagellatagtige, amøbeagtige ting, som Mogens Glistrup ville have sagt det, excellede organismer uden nuancer og perspektiv, ja, så ender man selv sådan.«

– *Som en encellet organisme?*

»Ja, som de siger i Skotland: 'Those who drink beer, think beer'.«

MED de mange henvendelser fra adopterede læsere og andre interesserede kan *Det syvende barn* fremstå som en art Tværs, bare på 691 sider.

»Op gennem 1940'erne og 1950'erne var der jo 2000 bortadopterede om året, hvorefter tallet langsomt begyndte at falde frem mod abortens frigivelse. Derfor går der rigtig mange adopterede danskere rundt. Nogle ved det, andre aner det ikke.«

– *Er det et problem, at de ikke ved det?*

»Ja, det mener jeg. Mødrehjælpen forsøgte jo også at overbevise adoptivforældrene om, at de skulle fortælle det. Tag Lars von Trier. Det er jo ikke særlig lang tid siden, at han ved sin mors dødsleje fik at vide, at han var adopteret. Alt det med, at han hele sit liv havde troet, at han var jøde, det måtte han jo pakke sammen. Samme historie har jeg hørt fra flere. Jeg havde en onkel, han er død nu, som også fik det at vide på sin mors dødsleje. Han var 52: Du Poul, du er faktisk slet ikke min søn. Bang, så forsvandt verden lige under ham. Det er jo rå ting, ikke? Derfor rådede Mødrehjælpen folk til at lægge tingene på bordet.«

»Man stod der med en far, der løb lige så hurtigt væk fra mig, som han kunne. Jeg har ikke set ham siden. Og en mor, der fik nervesammenbrud og blev gemt af vejen nede på Falster hos to gamle tanter. Jeg har set billeder af hende fra dengang, og hun står der fuldstændig udslukt med sin store mave, med et sjal på, som om hun forsøger at skjule det. I skam.«

– *Men når der er gået så mange år, skulle foreldrene så lade være med at fortælle det?*

»Det tror jeg. Hvis man har misset at fortælle det i tide, så er det bedst at lade det være. Sådan tror jeg også, Tine Bryld ville se på det. Hun var ret pragmatisk, når det kom til sådan noget. Og jeg ved fra min onkel, at han fandeme ikke havde brug for at få det at vide som 52-årig.«

– *Er der ting i din research, som du egentlig ikke havde lyst til at vide om din egen historie?*

»Børnehjemmet i Skodsborg, som jeg var på, hørte under Mødrehjælpen, og det regnedes som det bedste i landet. Men ellers lå der jo den ene rædsel af et spædbørnshjem efter det andet spredt ud over landet. Også i København. Steder, hvor børnene blev smidt ind på stuer, hvor gardinerne blev rullet for. Så lå de og skreg i bulderragende mørke. Indtil de lærte at holde op med at skrike. Det tog cirka en uge. Ingen kropsberøring, intet holdepunkt. Bare et spædbarn alene i mørket, uden chance for at forstå, hvad fanden der skete med det.«

– *Det står på side 220...*

»Undskyld ...?«

– *Det er en passage, hvor jeg næsten ikke kunne bære at læse videre. Side 220: »Han var, ifølge Magna, blevet født på Rigshospitalet af en ukendt kvinde, som satte ham i verden en aften omkring klokken syv og lod ham fjerne fra lejet og køre ud af stuen umiddelbart efter. De havde lagt ham i en seng, i absolut mørke, som et fint stykke foldet stof, der var alt for skrøbeligt til berøring. De havde efterladt ham i en verden, der ikke havde nogen begyndelse eller slutning, og hvor man skulle have meget skarpe ører for at høre Vorherres sagtmødige puslen på den side af væggen.«*

– *Hvordan havde du det med at finde ud af det?*

»Det havde jeg det ikke så godt med. Det må jeg sige. For jeg har helt sikkert prøvet noget af den tur. Ikke den helt slemme, som andre børn måtte igennem. Men selv i Skodsborg var de jo ikke bemandet til at kunne sidde og

holde børnene. Og det var faktisk chokerende at finde ud af.«

– *Hvad gjorde du?*

»Jeg vidste jo fra eksempel Tværs, at man i en sådan situation vender sig mod dem, som burde have været ansvarlige. Efter nogle år blev jeg vred. Man stod der med en far, der løb lige så hurtigt væk fra mig, som han kunne. Jeg har ikke set ham siden. Og en mor, der fik nervesammenbrud og blev gemt af vejen nede på Falster hos to gamle tanter. Jeg har set billeder af hende fra dengang, og hun står der fuldstændig udslukt med sin store mave, med et sjal på, som om hun forsøger at skjule det. I skam. Hendes egen far, min morfar, ville heller ikke kendes ved barnet. Det var kun, fordi min mormor kunne nogle tricks i forhold til mænd, at det lykkedes. Det er derfor, jeg hedder Viggo til mellemnavn. Det var den trumf, min mormor afleverede i hovedet på min morfar. Han hed Viggo: 'Nu er din dattersøn opkaldt efter dig, kan du så ...' Der var jo også æresbegreber i spil dengang, åndssvage ting, men han begyndte at bløde op. Imens lå jeg på rampen til at blive bortadopteret.«

– *Har du talt med din mor om det?*

»Tine sagde jo tit i Tværs, når folk ringede ind med traumatiske ting: Skriv det. Skriv det til dem og tag væk nogle dage, indtil de har læst det. Så kan de nå at tænke over det fremfor at blive konfronteret direkte med det. Men jeg kunne ikke finde ud af det, og min mor var temmelig højt oppe i alderen på det tidspunkt. Det var i første halvdel af 1990'erne, og hun nærmede sig 70 år. Jeg tænkte tit på at tale med hende om det, når jeg var hjemme at besøge hende. Tine forsøgte at presse mig til det. Hun sagde til mig, at hun troede, at min mor ville blive glad for at tale om det. Men hver eneste gang lejligheden bød sig, og vi lige havde spist hyggeligt og fået et glas rødvin, endte jeg alligevel med den der: Ahr, hvad skal det til for? Jeg ødelægger det bare for hende. Så skulle hun leve med endnu værre skyldfølelse. Måske ville jeg tidoble skyldfølelsen, hvis hun vidste, at jeg havde det skidt med det.«

– *Gjorde du det?*

»Nej, jeg fik det aldrig gjort. Hun døde, lige da bogen gik i trykken i april.«

– *Næede din mor at læse bogen?*

»Nej, men jeg havde på forhånd gjort mig mine tanker om, at hun ville læse den, og tænkt, at det måtte jeg så leve med.«

Endnu en gang risler en klar, stille latter ud af Erik Valeur:

»Så man kan jo godt sige, at jeg alligevel fik skrevet et langt brev.«

Flemmingeffekt. Debutanten Flemming Lund besynger med vital, sproglig ekstremisme den aarhusianske dødsrute.

Hvor er det varmt tumultøst at hilse på ham.

Baglæns bytur

AF LARS BUKDAHL

Flemming Lund: Udbrud & efterspørgsel. 50 sider. 80 kr. Hvasseline Pophishing (hvasseline.dk)

F.P. Jac kaldte digteren Flemming Palle Jacobsen sig. Jacobs mest direkte og talentfuldt inspirerede arvtagere Flemming Lund kaldte sig ved sin debut i Hvedekorn i 2002 F.S. Lund. Da han i 2009 var nået frem til sin sjette Hvedekorn-optræden, besluttede han sig for at gøre op med mentorens og navnebroderens initial-camouflage og springe ud som faktisk Flemming. Og nede i digtene er Flemming nu blevet en poetisk term, tilhørende hvilken som helst ordklasse, der betegner og beskriver denne

– efter Jacobs død – unikt flemmingske eksistens. Tredje såkaldte »se-sang« i Lunds længe ventede bogdebut, *Udbrud & efterspørgsel*, slutter således med denne Ebbe Skammelsøn-overskrivning: »Således trådte flemmingen mangen sti vild.« Hvilket er så godt et faktuel referat som noget af den nye bog, der, når man gennem det rastløst påhitsomme sprogkrat kan få øje på, hvad der foregår, og det kan man sådan cirka 2/3 af tiden, foregår i det aarhusianske natteliv, nærmere bestemt Skolegade, og vistnok allerhelst på teaterværtshuset Pinds Café. Hvor digteren, som F.P. i sin tid på Café Victor, slukker sin ubændige tørst og bager på flygtige damer og flot forvrøvlet priser og demonstrerer sit digteriske geni:

»jeg vil ikke sprede demokrati,/ jeg vil sprede ben!// Domkirken lader sine

rutineskygger falde i min øjenretning,/ den er så smuk en murstensfedme, en barok påmindelse om flettede fingre, pom-/ pøse ja'er, løbske på terrænerne bag vor mistede skyld.// mangt en grim ælling har her søgt sin McNugget-anerkendelse.«

I sin Hvedekorn-inkarnation går Lund hårdt efter at affyre metaforiske/ ordspillende punchlines, helst flere pr. linje; i debutbogens fire se-sange er han mere optaget af at komme til stede i teksten som en i og med den nødvendige rustning af sprogkrat helt og fuldt menneske-kokset Flemming-digter, og hvor er det varmt tumultøst at hilse på ham:

»Men nu stopper jeg sgu tungens bro til i aften, før sorgen æder mig ud af hudhuset// Jeg rækker tunge/ som en bro til fremtiden.«

